

ÉRTESÍTŐ

a Budapesti Városvédő Egyesület lapja
2016. március-április-május
XXXIV. évfolyam, 1. szám

Tisztelt Barátaink,

Rendszeresen jelentkező munkáink, évről évre – egy-egy városrészben, vagy „központból” - hagyományosan megszervezett programjaink idén is megvoltak – mint például az Epreskerti kiállítás és koncert...

Sikeres volt az elmúlt évünk a kiadványok területén.

Fabó Beáék „Templomtörténeti csoportja” az Újpesti templomokat bemutató könyv után egy újabbal is kirukkolt: „A Terézváros templomai” hivatalos bemutatása már átcsúszott az idei évre. Helye pedig korábbi sikereink helyszíne volt, az Eötvös utca 10.

Megjelent a Budapest könyvek sorozatban kilencedikként Hidvégi Violetta könyve, melynek címe: „Siklóssy László, Repülőhíddal a Városligetbe”. Siklóssyról, a Fővárosi Közmunkák Tanácsa története, a Svábhegy, vagy akár A régi Budapest erkölcsse és sok más munka jeles szerzőjéről Hidvégi remek életrajz-írását huszonhat Siklóssy-írás követi, sok képpel, s gazdagon ellátva jegyzetekkel. A kötet utolsó írása a „Százötven éves Városliget”!

Ez utóbbi témában rendszeresen jelen voltunk különböző konferenciákon, vagy szűkebb körben lezajlott megbeszéléseken. A Magyar Urbanisztikai Társaságnak a Magyar Tudományos Akadémián lebonyolított konferenciáján beszéltem, a konferencia egészéről megjelent „Vár Város Városliget” c. kötetben ott vannak az összes elhangzott beszédek.

Egyesületünk plakát kiállítással is gazdagította saját, a Városliget beépítésének kritikáját megfogalmazó konferenciáját, melyet aztán (mint vándorló, vándoroltatható kiállítási anyagot) láthattak az érdeklődők a FUGA nagytermében és az építészek Kós Károly termében is. Képekkel gazdagon illusztrált tizenkét oldalas leporellót is megjelentettünk, mely az Egyesület székhelyén hozzáférhető, akár csak összes új és régebbi kiadványunk.

Az Egyesület székhelyén, a Böszörményi úton új titkár várja a tagság segítségét, s fog segíteni egyúttal a hozzá(nk) fordulóknak. Rigó Krisztina ugyanazon a telefonszámon elérhető, mint a korábbi titkár, akitől decemberben elköszöntünk. Az „átadás-átvétel” során felmerült problémák, gondok megoldásán dolgozunk, s – remélhetően – az egyesületi munka sikeres lesz a jövőben (is).

Február végén mind a BVE elnöksége, mind küldöttgyűlése megtartott az ülését – korábban, mint eddig szokásban volt. Ennek oka, hogy a változó jogszabályokhoz kellett igazítania saját alapszabályát minden civilszervezetnek még március 15. előtt Ennek eleget tettünk mi is. Viszont később egy további küldöttgyűlést is össze kell hívnunk, aminek az előbbi fejezetben leírtak miatt késedelmet szenvedő gazdasági kimutatások, s a közhasznúsági jelentés témakörét érintő döntéseket kell majd meghoznia.

**Kérjük tagtársainkat, hogy adójuk 1%-át ajánlják fel a
Budapesti Városvédő Egyesületnek!**

1% Adószámunk: 19729224-1-43

Kértem, hogy azok a csoportjaink, amelyek tudnak beszámolót írni az elmúlt évben végzett munkájukról, tegyék azt meg. Ezekből az összefoglaló „jelentésekből” olvashatnak kiadványunkban és a honlapon is – természetesen.

Az egyesületi munkát, az önfenntartást és a rendezvényeket, kiadványokat segítő forrásokat egyaránt sikerül „beszereznünk” időnként. Köszönet mindenkinek, aki ebben segít, vagy segíteni tud a jövőben. Mindazonáltal, kérem, ne feledkezzenek el a (felülfizethető összegű!) tagdíjakról, s az adó 1%-káról sem. Ezek nélkül egy civilszervezet nem képes ma fennmaradni, olyan régi sem, mint a most harminchárom éves Budapesti Városvédő Egyesület sem!

Elkészültünk azzal a nagy munkával, amit a Főpolgármesteri Hivatal Építészeti Főosztályával kötött megállapodásban elvállaltunk. Ez 150 budapesti ház jelenlegi állapotának leírását és múltjának felkutatását jelenti – képen és írásban. Kicsit más, kicsit egyszerűbb és kicsit összetettebb is talán, mint az 1981 után elkezdett „Adalékok...” sorozat volt. Most a Fővárosi Levéltár anyagának megtekintése nem volt „szabadon választható gyakorlat”, minden ház anyagához hozzátartozott. A Nagykörút házait vizsgáltuk – ez volt a feladat. És eközben összetalálkoztunk azokkal a fiatalokkal, akik a „100 éves házak” témakörében pont ugyanezen a témán munkálkodtak az idén. Az egyeztetést, egymás kölcsönös segítségét, s a legtöbb munkát ebben Surányi András végezte, akitől kértem is egy kis beszámolót. Ezt alább olvashatják.

Köszönet mindenkinek az önkéntes nagyszerű munkáért!

Ráday Mihály
elnök

185 Nagykörúti épület felmérése

Magát a feladatot már ismertük az elmúlt pár évből. Lényegileg a kerületeken belüli védettség alatt lévő vagy oda szánt épületek általános felmérése volt az a munka, amit ránk bízott a Fővárosi Önkormányzat erre illetékes osztálya. Mint az eddigi megállapodások, az ez évi is 150 épületről szólt, bár mi egy ennél lényegesen bővebb (250 épület) listát kaptunk. A Nagykörút terézvárosi szakaszát már az előző években feldolgoztuk, most a maradék várt ránk. Mint az összegzésnél kiderült, ez 185 épületet jelentett, tehát 20%-al többet. Megfelelően az előző évek némiképpen már bejáratott gyakorlatának igyekeztünk minél több kollégát, BVE-tagot bevonni a munkába. Nem csupán egy kötelezően teljesítendő feladatot láttunk a kutatásban, sokkal inkább egy közös projektet, melyben mindenki kedvének, lehetőségeinek és kapacitásainak megfelelően tud részt venni, kvázi egy „összekovácsolódási gyakorlatban”. Két Google drive-listán összesítettük a kutatandó házakat illetve a vállalásokat, és ezeken időszakonként nyomon lehetett követni a vállalások és a készültség szintjét. A jelentkezők egy minimális okításban részesültek, ami elsősorban a követelményi paraméterek ismertetéséről szólt, esetlegesen az anyagleadás mikéntjéről. Az összetett tevékenység három fő területre vonatkozott. Az épületek lejárása és fényképezése a lehető leginformatívabb szögekből, beleértve a házbelső láttatását is. Tekintettel a munka dandárjának nyári mivoltára, sajnos a házhomlokzati képrögzítés igencsak nehézkes volt. A lombok többnyire zavarták a kívánt látószöveget. Társadalmi munkásaink többsége komolyan vette a kihívást és nehézségek árán is bejutott a ma privát és minden tekintetben zárt épületekbe. Ennek különböző módszerei egy külön értekezés témáját adhatnák. Tény, hogy olyan találékony kollégáink is akadtak, akik a villamosból fényképeztek, sőt, egy, az Internet világában járatos barátunk a Google-autó képeit másolta be a „mappákba”. Mindazonáltal a fotóanyag kompletten elkészült az eredeti határidőre. A második tevékenységi kör, az épületek adatlapjának kitöltése már nehézkesebben folyt. Ennek volt több oka is. Az

irattári munka talán kevésbé attraktív a városvédő-és, néző kollégák számára, ám az egyeztetéssel is előálltak problémák. Nem lévén 100 éves házak Budapesten, hiszen pont az Első Világháború közepén tartottunk akkoriban, a „100 éves házak” munkacsoport is a Nagykörút mellett döntött, mint az idei év kutató- és, bemutató-programja. Az anyagok kikérése körüli „sorban állást” tovább fokozta, hogy maga a Főváros is megbízott két kollégánót a nagykörút portáljainak külalakjának rendszabályozásával. A Levéltár viszont nem hajlandó, az állagmegőrzés elsődleges szempontjából, sűrűn egymás után kiadni a történelmi épületek tervrajzait. A teljes káoszt, határidő-eltolódást és a „közös ügy” ellenében ható rosszhangulatot elkerülendő, megállapodtunk a 100 éves házak csoporttal, hogy kicseréljük egymás információit és elkészült anyagait. Ennek értelmében mi átadtuk egyrészt az elkészült teljes fotóanyagot és az általunk már 40%-ban teljesített adatlapokat. Cserébe ezért a hiányzó adatlapokat kapjuk, igaz komoly, kényszerű határidő-módosítással.

Szintén az előző évek tapasztalatai okulva vállaltam a harmadik terület, a levéltári tervrajzok reprodukálását, mert csak így, e feladatot egy kézben tartva látszott biztosíthatónak az egységes feldolgozási minőség és mennyiség. Annál is fogva tünt a munka ezen fázisa fontosnak, mert a levéltár munkatársai jogosan féltették, a részben 130 éves, töredezett és többszörösen ragasztott, nem egyszer íves méretű, megbarnult rajzokat, melyekért a jelzett három csapaton kívül, akár negyedik fél is versengett. A reprodukciós munka 75-os készütségi állapotában adtam át ezt a területet is a 100 éves csoportnak. Az elkészült mintegy 800 dokumentumfotót egyébként a Levéltárnak is átadtam, hogy esetlegesen meg lehessen spórolni az eredetik kiadását.

Az Egyesület titkárváltása nem igen kedvezett a sikeres határidő-tartásnak, ennek ellenére és alapjában véve sikeresen teljesítettük a feladatot, még ha a fentiekben ecsetelt problémák miatt csúszásba is kerültünk. Köszönjük kollégáink és barátaink lelkes részvételét és hasznos társadalmi munkáját!

Surányi András
elnökségi tag

Városliget-„nem adom fel”

Ez az év a tervezés éve-mondják, tehát még nincs veszve semmi! Sőt volt már Nemzeti Gödör is, mégsem lett ott színház! *Mik a legújabb hírek, események?* A múlt évben is több komoly szakmai konferencián (MTA-MUT) vitafórumon (MÉSZ, Kévés) súlyos érveket hallottunk a Városliget beépítése ellen –ezek között Egyesületünk rendezvényén elhangzottakat honlapunkon olvashatjuk. Kiadvány (Múzeumi Ne!), könyv (Városliget Város Vár), tüntetések, petíciók, állásfoglalások, Egyesületünk vándorkiállításai –mindez még mindig nem elég a józanész győzelméhez!?

Mégis át-meg áttervezik a vitatott illetve sikertelen nemzetközi pályázatok épületeit és most *Tájépítészeti tervpályázatot* írtak ki a nem-tudni-mekkora épületek köré. Az Egyesület tagjait ne tévessze meg az elnevezés: szó sincs arról, hogy a Városliget Közkert megújítására lehet javaslatot tenni, pedig a Kormányhatározat szerint a „Városligetet, mint tájképi kert jellegű közparkot kell helyreállítani”.

Újabb állomás, hogy elkészült a Stratégiai Környezeti Vizsgálat –most (!), mellyel indítani kellett volna az egész örült ötletet. Örömmel olvastam, hogy a 3.7.1 *Környezeti következmények alapján a projekt értékelése majd minden elem PR=problematis értékelést kapta! - ez sem elég?*

A legújabb Városliget Építési Szabályzat (VÉSZ) módosításhoz partnerségi egyeztetés keretében véleményt írhattunk - néhányan megtettük! Ebből néhány érv:

Példátlan, hogy fordított az egész gonosz tervezési folyamat: először az épületek, sikertelen tervpályázatok, melynek pályázati kiírását nem egyeztették a zsűriként felkért országos szervezetekkel - de a biodómra még az sem kell –utána környezeti hatásvizsgálat, majd legalizálni az egészet a VÉSZ-ben, de közben kiírták a Tájépítészeti pályázatot. Újra Néprajzi Múzeum pályázat, meg kitalált színház, melyet Nemzeti közgyűjteményi együttes részeként mer besorolni. A VÉSZ módosításba újabb sok épületecskét,

100 négyzetméteres WC-eket, vendéglátóhelyeket, kiskereskedelmi létesítményeket, Látogatóközpontot beleterveznek, nehogy maradjon ép zöldterület! A mocsárterület persze alkalmatlan minden mélyépítésre és még a fakataszterek, növényállomány felmérés, vitatott zöldterület és zöldfelület számításról nem is szólok.

Értelmetlen mind formailag, mind funkcionálisan a Közlekedési Múzeum, mint egykori provizórium visszaépítése –nem alkalmas egy technikai múzeumnak, s csak a Világörökség Történeti kert tönkretételét szolgálja egy újabb színház építése itt. Az újként tervezett épületek plágiumok, semmiképp nem illenek ide, még ha építési hely lenne, akkor sem. A 40 m magas biodómot kiveszi minden tervpályázat, közbeszerzés alól, melynek Országház méretű tömegére egy érv van: nekünk legyen a legnagyobb! Üzemeltetési költsége óriási - több mint 17000 négyzetméter!

Nincs még egy ország, mely Világörökségi Területét, Európa első Közkertjét feláldozza olyan beruházásokért, mely bizonyíthatóan nemcsak visszafordíthatatlan környezeti kárt, de a múzeumok összevonása, egy területre koncentrálása miatt is gazdasági kárt okoz. Örült ötlet az is, hogy miközben felszámol élő Ligetet, természeti-kulturális örökségünket, a nyugati pályaudvar mellett 10000 fát akar ültetni!

Az egész ötlet Nemzetárulás, Nemzetgazdasági skandalum, a felelősségre vonás nem maradhat el az eltékozolt milliárdokért!!

dr. Buzna Margit
elnökségi tag

75 éve szentelték fel a Budapest-Rákospalota-Óvárosi Református Egyházközség templomát

Rákospalota, amelyet egykor Nyír-Palotának hívtak, Árpád-kori eredetű település, amely a török-hódoltság alatt sem néptelenedett el.

A főváros mai területén a három legrégebb református közösség egyike. Az eredeti község reformátusokból álló törzslakossága középkori folytonosságú.

Az egyházközség alapítását 1604-re teszi a hagyomány. Az első temploma, amely a XVII. század elején épült, a Szilas-patak partján állt. A kisméretű templomtestet egy-egy torony fogta közre.

II. József császár 1781. október 25-én kiadott türelmi rendelete lehetővé tette, hogy a református egyházközség kőtemplomot építhessen.

Az 1786-ban felépült „Isten háza” 200 ember számára biztosított ülőhelyet. A templomtesthez épített késő barokk stílusú torony a településkép meghatározó eleme volt. Az 1930-as években, amikor az épület fedélszékét kívánták javítani, kiderült, hogy a rossz alapozás miatt a falak kidőlése nem állítható meg – ezért lebontásra ítélték a XVIII. századi templomot. Az új épület megtervezésére Csaba Rezső (1903-1955) építész kapott megbízást, aki a gótikus és erdélyi népi építészeti formakincsből merítő egyéni hangú templomot hozott létre 1938-1941 között.

Csaba Rezsőnek szívügye volt az önálló magyar református templomstílus kialakítása.

Ám az építész és építtető Rákospalota-Óvárosi Református Egyházközség lelkésze, Benkő István (1889-1959) esperes között több alkalommal konfliktus támadt az elképzelések terén. A lelkipásztor a teológia tanulmányai egy részét Angliában végezte, ahol a szigetország gótikus és neogótikus szakrális építészetében mélyen megérintette. Benkő István angliai templom fényképekkel, és saját kezű vázlatokkal kívánta befolyásolni a tervezőt. Csaba Rezső egy ideig ellenállt a szakszerűtlen kéréseknek, de a tizedik lelkészi „vázlattervnel”, már kénytelen volt a megrendelő különös igényeit figyelembe venni.

A templom főhomlokzatán három torony épült, mindegyik hegyes ún. csürlőstetővel záródik. A központi, legmagasabb tornyát négy kis fiáletorony fogja közre. A népnyelv a tornyok formája

miatt a templomot „tűtornyosnak” nevezte el.

Az új épületbe a régi templomból az úrasztalát, a szószéket, az orgonát hozták át.

A tornyokban található harangok közül a 450 és a 300 kg-ost a régi templomban is használták, míg a 80 kg-ost 1999-ben öntötték. A belső térben a két karzattal együtt 600 ülőhely található. A középső tornyot díszítő templomóra 1999-ben készült el.

Millisits Máté
alelnök

Megújult a Pesterzsébeti Városvédő Csoport

Pesterzsébeten 2004 márciusában Árki Sándorné Kápolnási Magdolna vezetésével, 15 fővel megalakult, a Budapesti Városvédő Egyesület Pesterzsébeti Helytörténeti Csoportja, amely egyben a Pesterzsébeti Múzeum Baráti Köre is volt, jelenlegi nevünk a Budapesti Városvédő Egyesület Pesterzsébeti Csoportja. A tagok kezdetben a Gaál Imre Galériában, a Pesterzsébeti Múzeum, a Csili Művelődési Központ és a Pesterzsébet Önkormányzata támogatásával tarthatták kiállításait, összejöveteleiket, és mint a hagyományörzés képviselői, jelentős eredményeket értek el. Az addig eltelt néhány évben a tagok száma főleg idős nyugdíjasokkal növekedett és a tagok, mint jelentős része részt is vett az összejöveteleken. A 2011. évben megváltoztak a külső körülmények mind az Egyesület, mind a Pesterzsébeti Csoport életében. Anyagi nehézségek miatt az Egyesületnek le kellett mondania a belvárosi bérleményéről és a veszteségekből adódóan az éves tagdíj drasztikusan megemelkedett. Sajnálatos módon ezzel párhuzamosan megszűnt a kerületi kulturális intézmények támogatása is, a városvédő csoport kiállítási lehetőségek, helyiség és technika hiánya miatt nehéz helyzetbe került. Szükségmegoldásként a Pesterzsébeti Városvédők a különböző kerületi intézményeket látogatták a tűzoltóságot, a rendőrséget, a könyvtárakat és a kerülethez tartozó kórházat. Ezt a változást a tagság egy része már nem követte, a taglétszám és ezzel összefüggésben az összejöveteleken résztvevők száma lecsökkent.

A 2012. évi közgyűlésen vezetőváltás következett, a Pesterzsébeti Városvédő Csoport az elmúlt években érdekes előadásokkal, emléktáblák elhelyezésével, Épületlátogató sétákkal magához vonzotta az érdeklődőket, akik mint tagságon kívüli szimpatizánsok jelenlétükkel támogatták törekvéseinket, de feltehetően a magas tagdíj miatt a tagságot nem vállalták.

Tagnévsorunkban sok idős személy szerepelt, akikre az előrehaladott életkoruk miatt már nem számíthatunk, ezért 2015. december 1-én a tagok és a meghívottak részvételével Nyílt napot rendeztünk. A Nyílt nap célja az volt, hogy az érdeklődők egy része tagként belépjen a Budapesti Városvédő Egyesületbe, más megfogalmazásban a cél a Pesterzsébeti Városvédő Csoport megerősítése és megújítása volt. A közelmúltban az internetes portálokon megjelentek a „facebook” olvasói, a „PESTERZSÉBET! Itt lakunk”, valamint a „Légy üdvözölve a XX. kerületben” zárt csoportok tagjai, akik élénk helytörténeti információkat közöltek a világhálón. A Nyílt napra ezeket a személyeket is meghívtuk. A vendégek több mint fele a belépési nyilatkozatok kitöltésével a csoport tagjává vált. A jelenlévők titkos szavazással meghatározták a csoport 2016. évi előadásaink témáit, 10 pesterzsébeti témából lehetett választani és a legtöbb szavazatot kapott témák kerültek a programba.

A Nyílt nap előkészítette a 2016. január 26-án megtartott közgyűlést, amelyen a 9 új tagunk is részt vett, hozzászólásokkal és adminisztratív feladatok ellátásával segítették a csoport munkáját. A közgyűlésen részt vett Rigó Krisztina a Budapesti Városvédő Egyesület titkára is. A fentiek alapján elmondhatjuk, hogy a Pesterzsébeti Városvédő Csoport megújítása megtörtént, mert a csoport könnyen mobilizálható,

hagyományaink iránt érdeklődő, fiatalabb korosztállyal bővült.

Az ez évi programunk igazodni fog Pesterzsébet jubileumi programjaihoz is. Ebben az évben ünnepeljük Nagy Győry István (1866–1963) születésének 150. évfordulóját. Nagy Győry István 1898-tól 1924-ig Erzsébetfalva főjegyzője, majd 1924-től 1931. évi nyugdíjazásáig Pesterzsébet helyettes polgármestere volt. Népszerűségét mi sem mutatja jobban, mint hogy a nyugdíjba vonulásakor rendezett ünnepi díszgyűlésen a város díszpolgárává választották, és róla nevezték el az akkori Csillag utcát. Még hosszú ideig sétálhatott a nevét viselő utcában, tevékenységét egy emléktábla elhelyezésével szeretnénk megőrizni.

Építmények tekintetében 110 éves a Városháza, valamint 90 éves a pesterzsébeti evangélikus templom. A jubileumokkal kapcsolatosan a csoportunk fényképek összegyűjtésével fogja segíteni a kulturális intézmények és más szervezetek megemlékezéseit.

Az előadások kiegészítéseként különböző összejöveteleket fogunk szervezni, amelyre meghívjuk a más szervezetek tagjait is. Ezeken az összejöveteleken szeretnénk tevékenységünket összehangolni és folyamatossá tenni.

Budapesti Városvédő Egyesület Pesterzsébeti Csoportja
Óváry Gábor
csoportvezető

Kiállítás ajánló

Hidegkuti Nándor, a „csodacsatár” – a Samodai József Zuglói Helytörténeti Műhely kamaratárlata a Lipták Villa I. emeletén

Hidegkuti Nándor (1922-2002), az Újlaki FC, a Gázművek, az Elektromos, a Herminamezei AC, az MTK csatára, 1945 és 1958 között közel 70 mérkőzésen vett részt. A világhírű „Aranycsapat” tagjaként 1952-ben Helsinkiben arany-, 1954-ben, a Svájcban rendezett világbajnokságon ezüstérmét szerzett. A kivételes képességű középcsatár, a magyar labdarúgás legkiválóbb játékosainak egyike volt. Sokoldalúságára jellemző, hogy a válogatottban a támadósor valamennyi helyén szerepelt. A nemzeti válogatott „Nándija” iskolát teremtett játékával. A korábbi klasszikus ötcsatáros játékból őt vonták hátra, a mai értelemben használt középpályás pozícióba, ahonnan remekül időzített labdákkal indíthatta Kocsist vagy Puskást, vagy a két szélsőt. A nemzeti tizenegy legidősebb játékosaként „Öregnek” is becézték. A technikailag és taktikailag tökéletesen képzett, invenciózus, munkabíró, gyors és a fejjátékban is ügyes labdarúgót fénykorában a világ legjobb csatárai között emlegették. Játékos karrierjének érdekessége, hogy harmincadik életévén túl ért pályafutása csúcsára. Ekkor derült ki, hogy a mezőnyjátékban képes a legnagyobb és leghasznosabb teljesítményre. Bozsik és Puskás mellett a válogatott csapat egyik karmestere lett. Ez a feladat azonban nem csökkentette játékának „gólérzékenységét”. Ebben a szerepkörben ért el három gólt az élete legkiemelkedőbb játékát jelentő, 1953. november 25-i Anglia elleni 6:3-as találkozón. „Az évszázad mérkőzése” mellett még két alkalommal szerzett három-három gólt. 1959-től edzői munkát vállalt itthon és külföldön egyaránt: MTK, Florentina (KEK- és Olasz Kupa-győztes), Mantova, Győri ETO (magyar bajnok és BEK-elődöntős), Tatabánya, ismét az MTK, Bp. Spartacus, Stal Rzeszów, Egri Dózsa, al-Ahli (ötszörös egyiptomi bajnok), al-Ahli (Dubai). Még 75 éves korában, 1997-ben is felkérte korábbi egyiptomi sikercsapata, az al-Ahli a technikai igazgatói feladatok ellátására. Halála után az MTK Hungária körüli stadionját Hidegkuti Nándorról nevezték el. Sírja az

Óbudai temető díszparcellájában található.

A Samodai József Zuglói Helytörténeti Műhely kiállítása, A Hidegkuti Nándor, a „Csodacsatár”, április végéig tekinthető meg a Lipták Villában (1146 Bp., Hermina út 3.), az intézmény kiállítási rendje szerint. A kamaratárlattal a műhely szeretné felidézni egy sajnálatos módon feledésbe merült zuglói sportegyesület, a Herminamezei Atlétikai Club emlékét, reflektorfénybe állítva leghíresebb sportolóját. A kiállítás anyagát gazdagítja az évszázad mérkőzéséről megjelent egész oldalas újságcikk és az MTK korcsolyaszakosztályának vezetője, Blaha Judit által kölcsönzött fényképanyag. Témához kapcsolódó szakkönyvek mellett, a régi Hidegkuti Nándor Stadion búcsúmérkőzéséhez és az új aréna alapkövetélteli ünnepségéhez készített tárgyi anyagot is megtekinthetik az érdeklődők.

MEGHÍVÓ

A

Város-és Faluvédők Szövetsége (Hungaria Nostra),
valamint a
Budapesti Történeti Múzeum
tisztelettel meghívja Önt

2016. április 16.-án, szombaton 10 órára

a

***„Fiatalok az épített és természeti környezet védelméért”
Kiállítás megnyitó-, és díjátadó ünnepségére.***

Helyszín:

Budapesti Történeti Múzeum
Budavári Palota „E” épület
Barokk Udvar
Budapest I. ker. Szent György tér

A kiállítás anyagát azonos című pályázatunk 8-18 éves diákjainak pályamunkáiból válogattuk.
A kiállítás megtekinthető: 2016. április 16.-tól.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

**Kérjük tagtársainkat, hogy adójuk 1%-át ajánlják fel a
Budapesti Városvédő Egyesületnek!**

1% Adószámunk: 19729224-1-43

Tagtársaink írták

Jeles évfordulók

A 225 éve született Zofahl Lőrinc a XIX. század első felének neves építőmestere I.

Zofahl Lőrinc 1791-1863 között élt Pesten, főleg a Teréz- és Józsefvárosban dolgozott, de a Belvárosban is találunk épületeket, melyek az ő tervezései, vagy a kivitelezésükben részt vállalt. Zofahl 72 évesen hunyt el 1863. szeptember 5-én, a Kerepesi úti temetőben búcsúztatták, melynek kis kápolnáját is ő tervezte 1857-ben. Zofahl Lőrinc számos polgárházat épített, korának sokat foglalkoztatott mestere volt, közel 300 beadványát ismerjük.

Zofahl 1836-ban József nádor (1776-1847, 1796-tól nádor) behívta a Szépitő Bizottmányba. A Pest város fejlesztésével foglalkozó Bizottmány a város szépítésén, az új utcák és terek kialakításán fáradozott.

A Bizottmánynak többek között a tagjai voltak: Perger Ignác, Valero Antal, Valthier Antal, Winkler Mihály választópolgárok, Dégen Jakab, Erhard Ágost, Jovanovits Döme mérnökök, Kasselik Endre ácsmester és a neves építészek: Pollack Mihály, Kasselik Ferenc és Fidél, Hild József, ifj. Zitterbarth Mátyás, Hofrichter József, Pán József, Kauser Lipót, Diescher József, Wágner János, akik a régi Pestet az 1838-as nagy árvíz után vele együtt építették újjá. Zofahl Lőrinc házai arányosak, általában földszintesek, esetleg 1-2 emeletesek, belső udvarokkal ellátottak voltak, melyeken a klasszicizmus stílus jegyeit alkalmazta, és jól illesztette be azokat korának utcavonalába.

A klasszicista építészet a XIX. század első felében volt általánosan elterjedt. A barokk és a rokokó szertelen túldíszítésével szemben az új görög stílusnak is nevezett klasszicizmus nyugalmat árasztott. Az épületeknél az antik görög oszloprendet alkalmazták. Az előreugró középső rizalitot timpanonnal, portikusszal (oszlopos, nyitott előcsarnok) és felvezető lépcsősorral építették meg. A homlokzat leegyszerűsödött, az emeleteket elválasztó övpárkány és lizénás tagolás jellemezte. A stílust átvette egyszerűbb formában a népi építészet is.

Zofahl Lőrinc alkotásai közül egy Belvárosi és egy Lipótvárosi épületet mutatunk be:

Belváros: *Kristóf tér 7.* Az eredetileg XVIII. század végén épült egyemeletes ház 1805-ig Joseph Naum pékmesteré volt, majd Neuoffer péké lett. Kétemeletesre 1836-tól Zofahl emelte és a lizstraktárát is 1843-ban áttervezte. Homlokzata ma is igen reprezentatív. A kenyérbolt cégére az „Arany oroslánhoz” volt. A bejárat igen keskeny, a lépcsőház, függőfolyosók őrzik a klasszicista múltat.

Lipótváros: *A Nádor utca 22. alatti* Oszvald Antal háza, később Froner Szálló. A romantikus háromemeletes épületet 1846-ban Feszl Frigyes Gerster Károly Kauser Lipót építészek tervezték. Homlokzatán öntöttvas- és kőerkélyek váltakoznak, vitézek faragott kőarcai néznek le. Zofahl a kivitelező építőmester volt. Napjainkban az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala található az épületben.

dr. Horváth Péterné

A Zofahl Lőrincről szóló írást a következő számban folytatjuk- (szerk.)

Csoportülések, programok

Az egyesületi programok nyilvánosak és a belépés díjtalan!

I. kerületi csoport

Csoportülések minden hónap harmadik szerdáján 13 órakor a Budavári Művelődési Házban, 1011 Budapest, Bem rakpart 6. Csoportvezető Szkladán Jánosné.

XII. kerületi csoport

Csoportülések minden hónap utolsó szerdáján 16 órakor a Hegyvidék Galériában, 1126 Városmajor u.16. Csoportvezető: Beöthy Mária.

XIII. kerületi csoport

2016. március 22. (kedd) 10 óra: **A kerület új építési szabályzata.**

Előadó: Csohány Klára XIII. kerületi főépítész.

Helyszín: 1132 Budapest, Váci út 50.

Bejárat: a CIVILEK HÁZA feliratú ajtónál.

2016. április 19. (kedd) 10 óra: **"Mi lesz veled Városliget?"**

Előadó: Garay Klára városvédő tanár

Helyszín: 1132 Budapest, Váci út 50.

Bejárat: a CIVILEK HÁZA feliratú ajtónál.

2016. május 17. (kedd) 10 óra: **"Fejezetek Újpest történetéből".**

A Neogrady László Helytörténeti

Gyűjtemény megtekintése vezetéssel

Gyülekezés: 1132 Budapest, Váci út 50.

Bejárat: a CIVILEK HÁZA feliratú ajtónál.

Pesterzsébeti Városvédő Csoport

2016. április 19. (kedd) 17 óra: **A pesterzsébeti fejlesztések irányai.**

Előadó: Trummer Tamás főépítész

Helyszín: Csili Művelődési Központ

Vízvári László Terem („B” épület)

1203 Budapest, Baross utca 55.

2016. május 17. (kedd) 17 óra: **„Óváry Arthur pesterzsébeti építész” című film bemutatása.**

Előadó: Óváry Gábor csoportvezető

Helyszín: Csili Művelődési Központ

Vízvári László Terem („B” épület)

1203 Budapest, Baross utca 55.

Promontor-Tétény munkacsoport

2016. április 6. (szerda) 17 óra: **„Árnyas fák alatt.../ Emlékképek Klauzál Gábor halálának 150. évfordulóján”**

Előadó: Bartos Mihály

Helyszín: Budapest Főváros Levéltára
1139 Budapest, Teve u. 3-5.

2016. április 18. (hétfő) 17 óra: **Csoportülés.**

Helyszín: Klauzál Gábor Budafok-Tétény Művelődési Központ
1122 Budapest, Nagytétényi út 31-33,

2016. május 18. (szerda) 17 óra: **„Klauzál 150” címmel kiállítás megnyitó** a Klauzál Gábor Társaság tagjainak gyűjteményeiből. Klauzál Gábor halálának 150. évfordulója emlékére.

A kiállítást megnyitja: Sándor Tibor a Budapest Gyűjtemény vezetője.

Helyszín: Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budafoki könyvtára
1221 Budapest, Kossuth Lajos utca 30.

Csendvédelmi és Városgondozási Bizottság

Csoportülések minden hónap harmadik szerdáján 16 órakor a BVE irodájában. 1126 Szoboszlai út 2-4.
Csoportvezető: Prof. Dr. Széchezy Béla József.

Fotós csoport

Csoportülések minden hónap harmadik keddjén 16 órakor a BVE irodájában. 1126 Szoboszlai út 2-4.
Csoportvezető: Surányi András.

Közlekedési csoport

Csoportülések minden szerdán 17 órakor a BVE irodájában. 1126 Szoboszlai út 2-4.
Csoportvezető: Békássy Csaba.

Város- és Ipartörténeti Csoport

2016. április 18. (hétfő) 12 óra 30 perc: **Vezetett séta a Fiumei úti Nemzeti Sírkertben**
a Műemléki Világnapon keretében.

Sétavezető: Kovács Árpád

a Budapesti Temetkezési Intézet munkatársa.

A séta során belülről is megtekinthető lesz a Ganz,
Deák, és az újonnan felújított Kossuth mauzóleum is.

Helyszín: Találkozás a temető főbejáratánál.

Fiumei úti Nemzeti Sírkert,

1086 Budapest, Fiumei út 16.

Kedves Tagtársak!

**Mint azt bizonyára Önök is tudják, hogy az egyesületi tagdíjak a BVE éves költségvetésének csak kicsiny hányadát képezik.
Természetesen igyekszünk minden lehetőséget megragadni a forrásteremtésre, azonban szükségünk van az Önök segítségére is.**

Tagdíjbefizetés a mellékelt sárga csekken vagy banki átutalással a következő számlaszámra:

OTP 11705008-20092737-000000

Kérjük működésünket és szakmai tevékenységeinket adójuk 1%-ának felajánlásával, és buzdítsák erre ismerőseiket is.

1% Adószámunk: 19729224-1-43

Köszönjük!

KEN-EDI TRAVEL – UTAZZON A LEGJOBB ÁRON!
ÁPRILIS 30-IG 5-8% KEDVEZMÉNNYEL FOGLALHAT!
1067, Budapest, Teréz krt. 3. Tel: 278-2156, 278-2157 Nyitva: H-P 09:30-17:30

EGYNAPOS KIRÁNDULÁSOK

04.30.	GARAM MENTI KISKÖRÚT busz, idvez., ebéd	5290 Ft/fő
05.01.	MARIAZELL busz, idvez.	8490 Ft/fő
05.01.	ESZTERGOM-PÁRKÁNY-SZENTENDRE busz, idvez., ebéd	4990 Ft/fő
05.01.,05.16.	JELI ARBORÉTUM-SÁRVÁR busz, idvez., ebéd	6990 Ft/fő
05.01.	SZARVAS-SZOLNOK busz, idvez., ebéd	6490 Ft/fő
05.01.	KLOSTERBEUBURG-KREUZENSTEIN MESEVÁRAI busz, idvez.	6490 Ft/fő
05.01.	ÓPUSZTASZER-SZENTES-CSONGRÁD busz, idvez., ebéd	6190 Ft/fő
05.07.	FRAKNÓ VÁRA-SOPRON busz, idvez.	5990 Ft/fő
05.07.	SZKLABONYA-SZÉCSÉNY-HATVAN busz, idvez., ebéd, sörköstoló	5490 Ft/fő
05.07.	VIZSOLY-SÁROSPATAK busz, idvez., ebéd, nyomdászműhely belépő	7790 Ft/fő
05.14.	IPOLYMENTI KISKÖRÚT busz, idvez., ebéd, tájházlátogatás	5290 Ft/fő
05.15.	MORVAORSZÁGI KASTÉLYOK busz, idvez.	6990 Ft/fő
05.21.	BÉCS ÉS A PARLAMENT busz, idvez.	5890 Ft/fő
05.21.	SZOMBATHELY-JÁK-GÜSSING busz, idvez.	7490 Ft/fő
05.21.	ZSÁMBÉK-ETYEK busz, idvez., ebéd, borkóstoló	6490 Ft/fő
05.22.	MEZŐKÖZVESD-EGER busz, idvez., ebéd, orgonabemutató	6490 Ft/fő
05.22.	PÉCS ÉS A ZSOLNAY NEGYED busz, idvez.	6290 Ft/fő
05.28.	BÉCS ÉS A HEINDL CSOKOLÁDÉMÚZEUM busz, idvez.	5990 Ft/fő
05.28.	KITTSEE-POZSONY busz, idvez.	5790 Ft/fő
05.28.	BAJMÓC-KÖRMÖCBÁNYA busz, idvez.	5990 Ft/fő
05.28.	VESZPRÉM-VÁRPALOTA-SZÉKESFEHÉRVÁR busz, idvez., ebéd	5690 Ft/fő

VÁROSLÁTOGATÁSOK

05.01-03.	TÁTRA LEGSZEBB TÁJAIN 3 nap 2 éj busz, idvez., 2 éj háromcsill. szállodában, svédasztalos reggeli, kirándulások	24900 Ft/fő
05.06-08.	GRAZ ÉS STÁJERORSZÁG 3 nap 2 éj busz, idvez., 2 éj háromcsill.szállodában, svédasztalos reggeli, kirándulások	39900 Ft/fő
05.12-16.	PÜNKÖSD AZ ADRIÁN PLITVICEI TAVAKKAL 5 nap 3 éj busz, idvez, 3 éj kétszallagos szállodában, svédasztalos félpanzió, kirándulások (Opatija, Trieszt, Vrbnik), borkóstoló sajttal, sonkával, rijekai városnézés	44900 Ft/fő
05.13-16.	ÉSZAK-OLASZ KISKÖRÚT 4 nap 3 éj busz, idvez, kirándulások, 3 éj háromcsill. szállodában, svédasztalos reggeli	52900 Ft/fő
05.18-22.	ERDÉLY GYÖNGYSZEMEI 5 nap 4 éj busz, idvez, 4 éj háromcsill. szállodában, svédasztalos reggeli, szalonnasütés házi pálinka-sajt-túró kóstolóval	42900 Ft/fő
05.19-22.	BAJOR KÖRÚT 4 nap 3 éj – busz, idvez, 3 éj háromcsill. szállodában, svédasztalos reggeli, kirándulások,	59900 Ft/fő
05.25-29.	MILÁNÓ ÉS A TÓVIDÉK 5 nap 4 éj busz, idvez, 4 éj háromcsill. szállodában svédasztalos reggeli, kirándulások, városnézések	59900 Ft/fő
05.26-29.	HORVÁT GASZTRO-TÚRA 4 nap 3 éj busz, idvez., 3 éj kétszall. szállodában, svédasztalos félpanzió, hangulatos taverna, borospince-étterem, sonkák háza stb. meglátogatása sok-sok kóstolóval, kirándulások (Rijeka, Opatija, Krk).	49900 Ft/fő

2016. ÉVI 188 OLDALAS KATALÓGUSUNK IRODÁNKBAN KÉRHETŐ!
KEN-EDI TRAVEL – Bp. 1067, Teréz krt. 3. 278-2156, 278-2157 www.keneditravel.h

A programváltozás jogát partnereink és egyesületünk is fenntartja!

Telefon, fax: 1-321-1696, 06-20-3724424 OTP 11705008-20092737-000000 1% Adószám: 19729224-1-43

e-mail: budapestivarosvedo@gmail.com

Összeállította: Rigó Krisztina titkár

A kiadásért felel: Ráday Mihály